

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emmerich
Liesner, Heinrich Schalek, A. Op-
peliik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
lului. — RECLAME pe pagina
2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colecțorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 213.

Brașov, Joi 27 Septembrie (10 Octombrie).

1907.

Clubul naționalist

la redeschiderea dietei.

Astăzi, în preziua redeschiderei dietei, toate partidele parlamentare vor ținea conferințe spre a lua hotărârile de lipsă cu privire la atitudinea ce vor avea să-o observe.

Pe noi Români, firește, ne interesează mai mult și mai de aproape ceea ce vor decide deputații din clubul naționalist cu privire la viitoarea lor atitudine în cameră. În timpul vacanțelor membrii acestui club, fiind așa de respirați cu domiciliile lor, n'au putut conveni cu toții, ca să se sfătuiască. Rămâne deci ca în conferințele ce le vor ținea azi, mâine, să ia o hotărâre obligatoare pentru club.

Prima întrebare ce se impune privește pe club însuși. Prezenta-se va el în cameră în număr complet, care acum s'a mărit prin alegerea deputatului naționalist al Beiușului? Ori că cei trei Sârbi radicali din sânul său, despre cari s'a fost făcut atâta vorbă în coloanele foilor coaliției, vor anunța în adevăr ieșirea lor din club? Deși acest exod eventual nu va schimba nimic în situația parlamentară a clubului, totuși ar fi în interesul vazei lui ca să poată fi cumva încunjurat.

Se impune apoi chestiunea de o și mai mare importanță, care se referă la integritatea clubului, sau mai bine zis, la libertatea de acțiune a membrilor săi: ce pași va face clubul în fața atacului încă nerezolvate a deputatului Vaida, care până acuma a fost prin forță împedat în exercitarea mandatului său de deputat, și deci nu și-a putut împlini nici îndatoririle ce le-a luat asuprași ca membru al clubului naționalist?

S'a vorbit de aceea, că Vaida se va prezenta în ședința de mâine în cameră și s'a dat a se cunoaște de

cătră ziarele adversare, că în cazul acesta s'ar putea repeta scandalul. S'a mai zis apoi — tot în foile străine — că d-l Vaida nu se va înfățișa în ședința dela 10 Octombrie, ca să nu să zică că ar fi voit să-și reia locul de deputat sub presiunea demonstrațiilor socialiste de stradă.

Nu știm ce are de gând numitul deputat și ce va decide clubul în afacerea restituției în integritate a drepturilor lui de deputat. Ne aducem însă aminte, că cazul fusese predat comisiunii de imunitate, ca să-l examineze, și să raporteze camerei.

Aceasta nu s'a întâmplat încă până acuma. Ar fi fost destul timp, ca să-și înainteze comisiunea raportul, încă pe la finea sesiunii trecute, dar așa le-au plăcut să amâne lucrul, care îi gena cumplit și să lase să mai crească iarba peste scandalul și violența nemai pomenită în viața parlamentelor, de cari s'au făcut culpabili cei din majoritate. Clubul hotărâse de a aștepta mai întâi raportul comisiunii de imunitate și deciziunea camerei asupra lui și sfătuiască pe deputatul Vaida să stea până atunci rezervat la o parte și fără a se mai prezenta în cameră. — Afla-va cu cale partidul naționalist să stea și acuma pe lângă hotărârea sa de astă vară, ori își va schimba tactica în afacerea Vaida? În cazul dintâi ar urma ca Vaida să se rețină și acuma dela participarea la ședințe până ce comisiunea de imunitate va așterne raportul său și majoritatea va avea bunăvoința de a lua o deciziune asupra lui.

Afacerea ar rămânea astfel în același stadiu de complicare și de stagnare și, trăgându-se încă o bucată de vreme, ar pierde mult din al ei efect.

Astă-vară deputatul Dr. I. Maniu vestise într'o dare de seamă cătră alegătorii săi, că partidul naționalist

va face cea mai extremă opoziție guvernului, ba va face chiar obstrucție până ce acesta nu va prezenta proiectul de lege asupra introducerii votului universal, egal, secret și pe comune. Ce va hotărâ azi conferința partidului în privința aceasta? Va rămânea cu totul pe lângă acea intențiune, ori va modifica planul de astă-vară în fața situației de atunci în câtva schimbate? Și ce vor hotărâ Croații? Toate aceste chestiuni vor avea să formeze discuția în conferințele pregătitoare.

În fond, în ce privește soartea popoarelor asuprite, situația nu s'a schimbat de loc, ba s'a mai înrăutățit în timpul din urmă, de unde urmează, că partidul naționalist din dietă, trebuie să-și îndoiască și el energia în combaterea guvernului și a sistemului de guvernament.

În aceste împrejurări se impune așa zicând de sine tactica ce vor avea să-o urmeze deputații naționaliști. Se spune că ei nu vor depăși limitele urbanității față cu celelalte partide din cameră. Bine, însă n'ar trebui să uite că a servi la doi domni nu este bine și nici nu este cu putință, vrea să zică cu alte cuvinte: Datoria trebuie să premerge și apoi vin considerațiunile de politeț și de oportunitate.

Cel mai bun și salutar lucru, ce l'ar putea face deputații români naționaliști în momentele grave actuale, ar fi, dacă și-ar da odată pe depliu samă de situația generală a poporului nostru și de a lor situație față cu obligământul solemn ce l'au luat asuprași înaintea acestui popor de a lupta pentru realizarea unicului și adevăratului său program național.

Pactul austro-ungar. Lucrările de amănunt ale pactului austro-ungar s'au continuat cu mult zel Duminică, Luni și Marți. Comitetele însărcinate cu formularea ac-

telor și a textului compromisului au lucrat de Luni dimineața până la orele 9 sara. Consfătuirea de după amiază a durat 5 ore, dând prilej de discuție ambilor prim-ministri. Marți dimineața au fost date spre tipărire la imprimăria statului diversele declarații și procese verbale. La orele 10 dimineața a avut loc o conferință comună a miniștrilor ambelor guverne, cari au luat o hotărâre definitivă asupra chestiunilor rezolvite. În această conferință s'a încheiat un proces verbal asupra materialului, care a fost obiectul lucrării comitetelor. La orele 12 jumătate conferința a fost întreruptă și miniștrii s'au întrunit la un dejun oferit în onoarea lor de primul ministru Wekerle.

Eri după amiază membrii guvernelor au semnat pactul. Cu trenul de aseară miniștrii austriaci au plecat la Viena, împreună cu ministrul-președinte Wekerle, care va fi primit azi în audiență de Maj. Sa Monarchul.

Ministrul Andrássy în audiență. Eri după amiază a fost primit în audiență de Maj. Sa ministrul de interne Andrássy, care a prezentat Maj. Sale proiectele privitoare la garanțiile constituționale. După audiență Andrássy a declarat ziarștilor, că Maj. Sa a acceptat toate proiectele prezentate de dânsul. Proiectele aceste vor fi depuse pe biroul camerei în una din primele ședințe.

Dela Slovaci din Ungaria. Duminică în 6 l. e. a fost adunare poporală slovacă în Turoț-Sân-Mărtin. A vorbit deputatul naționalist Mateiu Bella despre votul universal în Ungaria.

Deputatul Milan Hodza scrie un articol în »Slovenski Tizdenik«, în care provoacă pe Slovaci să fie cu mare băgare de samă la alegerile viitoare comitatense. »Vai de acel suflet josnic«, zice Hodza, »de-o sută de ori vai de acela, care va cuteza a sprijini pe aderenții domnilor de azi dela comitat. Cel ce cu ocazia alegerilor din toamna aceasta va vota pentru candidații oficiali ai comitatului va fi alungat din sânul națiunii slovace. Alegătorii slovaci trebuie să stărpească banda maghiară dela prefectură«. — »Alkotmány« citând acest pasagiu face observarea malițioasă: »Hodza earăși aspiră a petrece la Vaț«.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cum se iubesc pasărele.

Henri Coupin.

(Fine.)

Un anumit soi de pasăre-muscă merită o mențiune deosebită. Primele zile ale primăverii abia au chemat paserile la datoria plăcută a împerecherii. Dintre ramurile arborilor se aude vocea acestei pasărele anunțând sosirea acestui anotimp frumos. Acest strigăt este expresia plăcerii, este un răs lung, dulce și sonor. Mai mulți bărbătuși urmăresc o femelă, se apropie de ea, pleacă capetele, înaintează, se retrag, i-au poziții cât se poate de variate, își dau toată silința ca să o convingă de sinceritatea și puterea iubirii lor. Femela zboară pe alt copac, dar urmată de unul de doi și une-ori de mai mulți bărbătuși, cari repetă aceleași declarații de iubire. Ei nu se luptă împreună, nu par de loc geloși și când se pare că femela dă unui preferință, ei părăsesc lupta și pleacă în căutarea unei alte soții. Perechea unită se pune îndată pe lucru să-și clădească o locuință convenabilă pentru ea și pentru pui. Amândoi lucrează cu plăcere. În vreme ce bărbătușul clădește, femela se așează alături și-și face alături la tot pasul activității lui. Când el se odihnește, ea pare a-i vorbi cu gingășie și când e obosit îi vine în ajutor. Apoi, cei doi tovarăși își fac nazuri,

aleargă cu o adevărată bucurie împrejurul arborilor, lovesc cu ciocul lor în ramurile uscate, alungă paserile, cari se apropie, și fac să se audă ciripitul și răsul lor.

Multe paseri își exprimă lăncizarea sufletească jucând. Așa e, spre exemplu, cazul pasărei rupicola. După o călătorie plină de greutăți, povestește Schomburgk, ajunserăm, în sfârșit într'un loc, unde aveau să ni se păstreze o priveliște curioasă.

În vremea unei halte, auzirăm strigătele de chemare ale mai multor rupicole; doi indieni înaintară, numai decât, pe brânci. Unul se înapoie în curând și își dete să înțeleg, prin semne, că trebuie să-l urmez, lucru, pe care l-am făcut fără zăbavă. Făcându-mă ca la vre-o mie de pași, târându-ne pe brânci, cu cea mai mare băgare de seamă: observai numai decât pe al doilea indian culcat jos și penele portocalii ale rupicolelor străluciau în mijlocul tufișului. O ceată întregă de paseri de acestea era gata să înceapă jocul pe o stâncă înaltă, și nu pot spune cu câtă bucurie am fost martor al acestui spectacol atât de dorit de mine. Prin crângul din apropiere se găsiu ca la vre-o douăzeci de privitori, parte bărbătească și femeiască: pe stâncă însăși se găsiu un bărbătuș, care o cutreera în toate direcțiunile, executând pași și mișcările cele mai surprinzătoare. Acum își desface aripa pe jumătate, aruncându-și capul la dreapta și la stânga, ră-

când cu unghilele piatra, sărind în sus, pe loc, mai mult sau mai puțin ușor; acum dă roată cu coada sa și se preumblă cu pasul grav, serios, în jurul stâncii, până când, obosit, scotea un strigăt deosebit de vocea sa obișnuită și sbură pe o cracă vecină. Un alt bărbătuș îi i-a locul; își arată numai decât toată grația sa, toată îndemnarea sa și isprăvește și el prin a da locul unui al treilea. Femeiștele asistă, fără a se plictisi, și când bărbătușul ravine obosit, ele scot un strigăt, un fel de «să trăiască».

Multe paseri de acestea, din ordinul picioroangelor, se dedau astfel la un «cake-walk», în scop de a seduce.

La răpitoare, se face curte prin sbor la înălțimi mari. Astfel la uliu: pe când, zice Nauman, pe timp obișnuit nu se vede în sbor decât unul din soți, se văd, vara, ambii, uneori atât de apropiați, încât par, a căuta să se ajute în vântoaze. Adesea descriu în același loc cercuri cari se în-crucicează. De-odată bărbatul se urcă aproape vertical, cu gâtul întins, zboară mai iute decât s'ar fi putut aștepta cineva de la el, face o săritură, își dă drumul cu aripile strânse pe jumătate, descrie un cerc și urcă din nou ca să înceapă iarăși. Pasărea poate să continue acest joc, mai multe minute și să-l repete de zece ori dousprezece ori într'o jumătate de oră. Partea femeiască caută să se dea la exer-

ciții analoge, dar este totdeauna mai moderată decât bărbatul.

Acestea sfârșesc adesea prin lupte cari au o anumită majestate. Aceste sunt, zice Brehm, luți întoarceri față în față, atacuri repezi, apărări meșterșugite, urmăriri, rezistențe voinicești. Cei doi luptători se prind, se strâng, și, în neputință de a se folosi de aripi, cad grămadă. La pământ, lupta încetează, dar ca să înceapă peste câteva momente în văzduh. După o luptă lungă, învinsul se retrage, urmărit de învingător, până dincolo de marginele domeniului său. Dar pacea nu e făcută; lupta reîncepe ziua următoare, în acele ce urmează și trebuie ca învingătorul să aibă mai multe izbânzi pentru ca să se bucure în liniște de cele dintâi avantagii ale sale. Ori cât de întărite ar fi aceste lupte, e rar totuși cazul să se isprăvească prin moarte vreunui din luptători. Femeiștea urmărește luptele cu interes, fără însă să ia parte la ele și după răpunerea unuia din rivali, ea se lasă învingătorului.

Părinții arată cel mai viu interes puilor; nu-i părăsesc nici odată, se expun pericolelor pentru ei ca și morței, dacă nu se simt destul de puternici ca să-i păziască. În asemenea împrejurări, foarte puține răpitoare dau dovadă de lașitate; din potrivă cea mai mare parte desfășură o îndrăzneală mare.

Traducere de M.

Congrua preoților catolici. Eată ce scrie »Szombathelyi Ujsag« despre congrua preoților catolici :

»In ministerul de culte s'a terminat proiectul de lege privitor la întregirea venitelor preoților catolici și adevărat a celor de rîl latin, grecesc (!) și armenesc, c'um cuvînt proiectul de lege despre regularea congruei. După calculele de până acum suma ce se va cere anual pentru acest scop, face 2,700,000 coroane.

Aceasta sumă ar fi a se aduna din trei izvoare bănești. Mai mult decît a treia parte s'ar lua din venitele fondului religios catolic. Episcopii și prelații cu venite mai mari ar contribui cu 900,000 coroane la acea sumă, iar restul ce ar mai lipsi s'ar acoperi din visteria statului, în sarcina cărui după proiect ar cădea partea cea mai mică a sumei necesare.

Ministerul de culte a comunicat deja episcopatului, că vor avea să contribuie anual suma de 900,000 coroane pentru regularea congruei. Cu proiectul ministrului se va ocupa în prima jumătate a lunii lui Octombrie conferința episcopescă.

E hotărât că cele 900,000 necesare vor fi repartizate după mărimea venitelor curate ale prelaților. Mai grea e chestiunea în ce mod să se execute aceasta. După o versiune s'ar lua un împrumut comun cu amortizație pe moșiile cu venite mai mari, căruia i-ar corăspunde o dobîndă anuală de 900,000 coroane. Aceasta sumă s'ar depune într'un fond comun și în 50 eventual în 100 de ani împrumutul ar fi a se replăti. După cealaltă versiune moșiile cu anumite venite stabilite pe veci s'ar îngreui cu plata celor 900,000 coroane. — Congrua anuală s'ar încasa atunci în modul cum se încasează dările directe.

Dacă episcopatul va lua o hotărîre asupra proiectului ministrului, proiectul se va așterne monarhului ca suprem patron cu rugarea să încuviințeze îngreuierea în acest chip a venitelor mai mari bisericesti. După aceasta guvernul va prezenta proiectul de lege dietei.

Congresul advocaților — serbarea memoriei lui Verböczy. Duminecă s'a intrunit în Budapesta congresul advocaților, fiind de față din toată Ungaria peste două mii de advocați. Congresul are de scop a se pronunța în chestiunea reformei legii advocaților și procedurii civile și de a așterne guvernului dorințele și gravaminele advocaților. Congresul se va ocupa și în genere de soarta advocaților și de interesele tagmei lor.

Înainte de ași începe lucrările congresul a serbat memoria vechiului și vestitului juris consult Stefan Verböczy, care a trăit și a lucrat la începutul secolului XVI-lea și de la care derivă codul unguresc numit *Tripartitum*. Verböczy a fost juris consultul, care a turnat într'un sistem de drept instituțiile ce asigurau domnia esclusivă aristocrației ungare și serveau interesele ordinilor și staturilor de pe acele vremuri. Pe lângă decretul lui Vladislau, când țărani ajunseră a fi *glebae adscripti* (legați de glie) este vestit decretul Verböczyan, în care se spune că »țărani afară de simbria pentru munca lui n'are nici un drept în pământul domnului«, ceea ce au interpretat aristocrații așa, că tot pământul e proprietatea lor și țărani nu poate avea nimic. (Totius terrae proprietas ad dominum terrestriem pertinet.)

Serbarea memoriei acestui vechiu jurist ungar a culminat în desvălirea tabloului lui lucrat de pictorul Arpad Feszty. Discursul festiv l'a ținut ministru de justiție Günther zicînd că în Verböczy a trăit conștiința juridică a națiunii maghiare. După vorbire s'au predat mai multe cununi dedicate serbătorii lui Verböczy, din cari una a camerei deputaților, alta a capitalei, a ministrului de justiție etc.

Din dieta Bucovinei. Sâmbătă în 5 Octombrie n. s'a ținut penultima ședință a sesiunii actuale a dietei bucovinene. Punctul principal, care a ținut spiritele în oareșicare încordare, a fost la aceasta ședință ameliorarea stărei financiare de tot deplorabile a învățătorilor. Toți deputații au fost de acord, că învățătorilor li-se cuvine o ameliorare a salariilor. Unanim a fost votat deocamdată un adaos de scumpete. Învățătorii, cari au participat în auditoriu în număr foarte considerabil chiar din locurile cele mai depărtate ale Bucovinei, scrie »Apărarea Națională«, au dat semne de nemulțumire cu cele ce li-s'a votat și aceasta cu tot dreptul deoarece osul, ce au primit, e evident o nouă tragere pe stoaară.

Acordul austro-rus și chestia balcanică.

Ziarul »Politische Correspondenz« reproduce următoarele observațiuni inspirate din loc competent asupra vizitei ministrului de externe al Rusiei, Isvolsky, la Viena :

»Speranțele favorabile cari se puneau pe vizita d-lui Isvolsky la Viena au fost pe deplin împlinite. Acordului privitor la politica balcanică și care există de o serie de ani între cabinetele din Petersburg și Viena, fiind unul dintre elementele statornice ale politicii pentru pacea Europei, a urmat prin *intrevederea dintre d-nii Isvolsky și Aehrenthal* un nou semn de însuflețire și de întărire. Demersurile pe lângă statele din Balcani au făcut să reiasă din nou evidența intimității acestei înțelegeri și pozițiunea centrală pe care și-a câștigat-o dela stabilirea programului dela Muersztig. Este de sperat că lămurirea punctelor din acel program, care de-dea loc la neînțelegere, va exersa asupra diferitelor națiuni din Macedonia efectul intenționat de aceste puteri, cu atât mai mult, cu cât organele lor din Macedonia au primit instrucțiuni de a împrăștia iluziunile răspândite acolo asupra putinței de a se câștiga succese pentru naționali cu ajutorul terorismului.

Printre roadele înțelegerii este și proiectul îmbunătățirii justiției în Macedonia. Cât despre Poartă, care în această privință se va găsi față de voința unei Europe, se poate spera, că va recunoaște că reforma justiției în Macedonia este o urmare firească, deci indispensabilă, a acțiunii reformatoare, mai cu seamă pentru că s'a luat cu îngrijire hotărîrea de a se evita ori ce violare a drepturilor de suveranitate ale Sultanului.

S'a profitat de asemenea de această întrevedere pentru a se discuta toate celelalte chestiuni de primă importanță. Intrevederile foarte importante din ultimele luni ale celor doi bărbați de stat, acordurile internaționale de mare întindere încheiate de curînd de către cabinetul din Petersburg, în fine celelalte evenimente de pe teatrul politicii universale, au dat multă materie pentru discuțiuni amănunțite, al căror rezultat era întărirea convingerii că toate întrevederile de peste vară au purtat din toate punctele de vedere roade prea prețioase pentru întărirea înțelegerii mutuale dintre puteri și buna lor voință de a colabora în interesul menținerii păcii.

Situațiunea europeană are un aspect cu totul bun și liniștitor, iată rezumatul întrevederilor dela Swinemunde până la cea dela Viena.

Cronica din afară.

Narașita unui împrumut rusesc. De multă vreme guvernul rusesc face mari sforțări pentru contractarea unui împrumut pe piața Parisului. Delegatul financiar rus Wysnegradski, un nepot al fostului ministru de finanțe tratează de mult timp în Paris, dar până acum n'a ajuns la nici un rezultat. Deoarece un împrumut pe baza mijloacelor generale ale bugetului rus pare a nu avea de loc sorți de izbîndă, s'a făcut în repetite rânduri încercarea să se ofere, ca bază pentru o astfel de transacțiune financiară, căi ferate ne-amanetate încă, aflătoare în posesiunea guvernului rus. Astfel acum se caută să se facă împrumutul punîndu-se cu garanție linia nordică a Donului.

Guvernul francez susține punctul de vedere că Rusia e un stat constituțional și că datorii noi nu pot fi contractate fără aprobarea Dumei. Prin urmare, nici acum nu poate fi vorba de un împrumut înainte de a fi întrebată Duma. Aceasta trebuie să și dea învoirea nu numai pentru contractarea împrumutului, ci și în ce privește amanetarea acțiunilor aflătoare în portofoliul guvernului, ale acelei linii ferate. Ministrul de finanțe Caillaux ar fi declarat că nu admite împrumutul decît cu aprobarea prealabilă a Dumei. Împrumutul n'a izbutit și încercările nu vor fi reluate în curînd. Pînă ce Duma nu va funcționa regulat — zice »N. Fr. Presse« — nu poate fi vorba de o operațiune financiară rusă.

Un meeting contra expediției din Maroc. Luni s'a ținut în Madrid un meeting în contra campaniei marocane. 2000 de asistenți erau de față. Adunarea a votat o ordine de zi, prin care se cere ca guvernul să retragă trupele spaniole și să respecte independența Marocului.

Dela conferența păcii. Prima comisiune a continuat discuțiunea arbitragiului obligator propus prin art. 16. Treizeci de membrii au votat pentru, iar 9 contra;

au fost 4 abțineri. În cursul discuțiunii, d-l Beldiman, delegatul român, a relevat că discuțiunea a arătat exactitatea părerilor exprimate în rezoluțiune de către delegatul austriac Merey.

Din Bihor.

— Adunarea populară din Tulca. — Lăsămîntul literar a lui Iosif Vulcan. —

— 8 Octombrie n. 1907.

Duminică în 6 Oct. s'a ținut adunarea populară în Tulca, cea mai mare comună în Bihor. Mărginașe cu tipicul orașel Szalonta, de unde s'a pus la cale o acțiune puternică de maghiarizare, care a fost într'ucâtva favorizată și de nepăsarea cercurilor conducătoare românești, — comuna Tulca a fost și este bastionul de care se lovesc încercările acestei acțiuni de desnaționalizare. În celelalte comune, cari nu pot rezista prin mărimea lor, urmarea este vădită.

Adunarea a decurs în însuflețirea plinei manifestațiuni a conștiinței de sine și de neam. N'a mai fost în această comună nimeni cari să le vorbească cu căldura durerii și a îmbărbătării în spre o nouă viață. Începutul luat va avea roadele sale în aceste părți supuse încercării sorții.

S'a vorbit despre situațiunea politică, *sufrajiul universal*, dar ea progresivă, dreptul de liberă intrunire. A fost bine că s'a făcut amintire din partea d-lui Dr. Lascu despre partidul național, arătînd puterea ce este acuscă în unirea elementelor de luptă, pentru ajungerea isbîndei. Chestia sulevată va ajuta la organizarea partidului, pe care o dorim cât de curînd.

Adunarea a deschis-o dl Eftemie Blaga preot local, iar oratorii au fost d-nii: Dr. A. Lazar, Dr. D. Lascu și V. Babî.

Din partea familiei repozatului Vulcan se așteaptă zilele aceste un delegat al Asociațiunii, pentru de a ridica lăsămîntul literar al lui Iosif Vulcan, care cuprinde corespondența sa și unele scrieri ne tipărite.

Cor.

Situațiunea economică și financiară a României.

Era de prevăzut, scrie »Secolul« din București, că Banca Națională va urca scontul la 7 la sută, precum l'a și urcat, din cauza situațiunii generale economice și a cererilor prea mari de bani.

Situațiunea generală economică este destul de gravă din cauza marelui deficit, în producțiunea cerealelor, din cauza lipsei de nutreț și din cauza scumpetei generale a tuturor articolelor de prima necesitate.

Banca Națională prevăzînd că comerțul nu va mai fi atât de activ, ca anul trecut, din cauza situațiunii generale, ca măsură de prevedere și spre a-și apăra stocul metallic a ridicat scontul. Lipsa de bani se datorește și faptului că industriile și noile clădiri au înghițit sume enorme.

Că în cercurile marelui finanțe nu domnește un optimism prea mare în ce privește situațiunea generală, dovada o avem și în adresa d-lui Emil Costinescu, ministru de finanțe, trimisă tuturor ministerelor pentru întocmirea viitorului budget.

D. ministrul de finanțe, deși bolnav, a cerut ministerelor să facă cele mai mari economii în budgetul viitor și cu nici un preț să nu depășească cadrul actualului budget, de oarece veniturile nu vor mai fi atât de mari ca până acum, parte din cauza degrevărilor ce s'au făcut și se vor mai face, și parte din cauza crizei generale a cărei isbucnire a semnalat-o Banca Națională prin urcarea scontului.

De altfel din încasările făcute de stat în cursul lunii August rezultă că trebuie luate cele mai întinse măsuri pentru a preveni o criză ca cea din 1900 și 1901.

Excedentul de 52 milioane a anului budgetar trecut, ce se va închide la 30 Septembrie, nu poate permite un optimism exagerat. Din contra, lumea cea restrînsă care se ocupă cu finanțele calculează de pe acum încă cu posibilitatea ca budgetul în curs să dea un excedent aproape neînsemnat, căci situațiunea este mult mai gravă, de cum arată aparențele.

STIRILE ZILEI.

— 26 Septembrie v.

Din cauza repausului general de muncă a lucrătorilor în ziua de 10 Octombrie st. n. ziarul nostru nu poate să apară decît Vineri seara la cara obicinuită.

Majestatea Sa, care suferă de câteva zile în urma unei răceli ușoare de un catarh, se află, după informațiunile mai nouă, mult mai bine. Catarul însă nu l'a părăsit, dar e ușor și trecător așa că monarhul poate continua ocupațiunile sale, după programul zilnic, și la sfatul medicilor, se fereste deocamdată numai de a eși din apartamentele sale și de a-și face obicinuitele preumbări. În zilele aceste monarhul a acordat și audiențe ministr. de externe br. Aehrenthal, directorului cabinetului împărătesc Schiessl și altora. Audiențele generale însă au fost deocamdată suspendate.

Suveranii României la Constanța. Luni dimineața, Suveranii României au părăsit palatul ducându-se în port, unde au vizitat lucrările din port. Apoi, Suveranii s'au dus pe incrucișătorul »Elisabeta«, care a tras 21 salve de tunuri. Suveranii au vizitat cu deamîntul vasul. Lângă crucișător se aflau brcul »Mircea«, canoniera »Smeul« și »Năluca«. În fața Suveranilor s'au aruncat 2 torpile. La ora 1 jum., s'a terminat vizitarea portului. La plecare, Suveranii au fost încantați de lucrări și au mulțumit inginerilor. Apoi, au plecat la palat unde au luat masa. În timpul acesta, princesa Maria cu micii principii, s'au imbarcat pe vaporul »Împăratul Traian«, cu care au făcut o excursiune până la insula Șerpilor. Vasole de războiu au salutat prin salve de tunuri plecarea »Împăratului Traian«.

Lucrătorii din Brașov vor aranja mâne, Joi, un mare coterghiu demonstrativ și o intrunire pentru obținerea votului universal. La orele 2 p. m. socialistii se vor intruni în Piața Prundului, unde se va aranja coterghiu, care va traversa Str. Prundului, Str. Orfanilor, Str. Hirschler, piața, Str. Vămii până la hotel Orient (Nr. 1) unde se va ținea o intrunire, la a cărei ordine de zi este chestiunea votului universal. Anunțarea coterghiului și a intrunirii s'a luat la cunoștință de către organele poliției, cari — precum suntem informați — vor desfășura o mare activitate, pentru a împiedeca eventuale turburări. În coterghiu cât și la adunare vor lua parte membrii mai multor corporații de lucrători, între cari corporațiunea lucrătorilor: zidari, a lemnarilor, a ferarilor și metalurgilor, a tipografilor, a croitorilor, a papucarilor și a muncitorilor de câmp. Acestor corporații s'au alăturat și lucrătorii din fabrica de țigle, fabrica lui Schill și din fabrica de îngurășaminte chimice. Toate corporațiunile aceste au decretat ziua de mâne drept zi de repaus, ceea ce s'a adus și la cunoștința patronilor.

Din cauza aceasta, decretînd și lucrătorii din tipografia noastră ziua de mâne ca zi de repaus, proximal număr al ziarului nostru va apare Vineri seara.

Procesiunea demonstrativă în Budapesta fiind oprită, bărbații de încredere socialisti au hotărît Luni seara, să anunțe din nou, că vor merge cu procesiunea numai pe stradele ce nu conduc la parlament. Nu se știe dacă li s'a dat voie. Ziarul socialist zice, că dacă muncitorii ar vrea să meargă înaintea parlamentului, ar putea o face și fără de a da de știre mai înainte poliției. »Dacă însă guvernul nu-și va împlini promisiunea și va voi să cocoloșească dreptul electoral, atunci deputații se vor întâlni și în fața parlamentului cu poporul. — Procesiunea anunțată din nou cu încunjurarea parlamentului, după o știre mai nouă, a fost încuviințată de poliția din Budapesta.

Consiliul școlar al orașului Budapesta a hotărât ca mâne, Joi, să nu se țină prelegeri în nici o școală de teritoriul orașului Budapesta. Această hotărîre s'a luat din cauza eventualelor turburări, cari s'ar putea naște pe străzile orașului cu prilegiul trecerii grupurilor de muncitori.

Ședințele publice ale Academiei române vor reîncepe Vineri, când d. Al. Xenopol, profesor universitar, va ține o conferință despre »Rivalitatea dintre Dănești și Drăculești«.

Ridicarea unei statui lui V. Alexandri. Din București se anunță că fondul pentru ridicarea unei statui lui Vasile Alexandri a atins cifra de 92.000 lei.

Examennul de maturitate la școala comercială sup. română din Brașov s'a terminat ieri, cu următorul rezultat: Nota generală »foarte bine« au obținut-o următorii candidați: Cost. Coitofoanu, Const. Manta și Aur. Popp. Nota gen. »bine« : G. Berniac, Oct. Constantin, P. Ermenliu, Iosif Herșcu, Em. Noaghe, St. Peneș, V. Siclovan și L. Vasilescu. Nota generală »suficient« : G. Armăsar, I. Baboe, G. Enea, A. Fiștea, N. Hercovici, M. L. Jourca, M. Moșoiu, A. Oancea, T. Rășnovean, N. Vodă, E. Cucu și I. Hernea. Opt candidați au fost avizați

Concertul
celebrului virtuos pe vioară
KOCIAN
va avea loc
Marți, în 15 Octombrie l. c.
în sala cea mare a Redutei.
(3-5.)

W. ZI. 2325/907.

Publicațiune.

Casa și grădina a minorenilor Wilhelm și Franz Niemandz, situată în Brașov, Brașovul-vechiu, Strada de mijle Nr. 44, introduse în Cărțile funduare din Brașov 1011 Num. top. 1272, 1273 **se vinde** pe cale de licitațiune orală, și totodată pertractare de oferte în scris **Mercuri în 22 Octombrie 1907, la 9 oare a. m.** în cancelaria oficiului orfanal orașenesc, Strada Porții nr. 63, etagiul II. celor ce vor oferi mai mult. Oferte în scris timbrate cu timbru de 1 coroană și provăzute cu Vadium de 1400 cor. se pot preda până în 22 Octombrie 1907 la 9 oare a. m. conducătorului oficiului scaunului orfanal orașenesc, unde se pot vedea și condițiunile de licitație.

Din sedința Scaunului orfanal al orașului liber reg. Brassó, ținută în 28 Septembrie 1907.

[3022,2-3.]

Se caută un tânăr absolvent

al școalei comerc. sup. Oferte însoțite de Certificate, Actul de botez și fotografia a se înainta sub „Practicant“ la Administrația acestui ziar.

[3030,1-3.]

Avis.
Se caută un practicant de farmacie, care a absolvat 6-8 clase gimnasiale: din familie bună, tânăr. Condiții avantajoase. Cunoașterea limbii române se pretinde necondiționat.
A se adresa la D-l Roth Albert farmacist în Gyergyó-Tölgyes.
[3020,3-4.]

AMERICA
Plecare din HAVRE în fiecare Sâmbătă,
din VIENA în fiecare Marți.
Bilete de drum pe
Linia franceză
Bilete de drum pe
Căile ferate americane
în ori și care stațiune
cu prețuri originale.
Informații mai de aproape
gratis și franco numai pe
Linia franceză
Wien IV. Wiener-Gürtel 16
(gegenüber der Süd u. Staatsbahn).
A se observa acurat adresa.
[3029,1-6.]

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

TÖRLEY
TALISMAN

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș
modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de
ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid
din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.
Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.
Serviciu demn de încredere și conșelencios!
Apă minerală și apă vindecătoare
în sticle de 1/4 și 1/2 litre.
Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.
Apă de masă de rangul întâiu!
Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziásfürdő.
Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ.** — Inter. Telef. 18.

Primul atelier românesc de spălat și călcat în Brașov.
AVIZ!
Subscrisa am onoare a aduce la cunoștința On. public din loc și streinătate, că în atelierul meu de **spălat și călcat, se spală tot felul de haine de vară** pentru Dame, Bărbați și Copii cât de fine, precum și rufărie, gulere, manjete și altele, asemenea și trusouri pentru mirese cu **Prețuri foarte ieftine.**
Rog deci pe On. public a mă cerceta cât mai mult, spre a se convinge de acuratețã și prețurile reduse, ce le fac.
Cu distincă stimă
Văduva Maria Cacâz,
Strada Măcelarilor Nr. 3.

FISCHER & COMP NAGYENYÉ
PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori 1.000.000 Sujete 1.000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, confiteri etc.	1 Million altoae de vite, vita de vile Europenási Americană cu su. Specialitate: altoae de vita pentru desert.
--	---

Sub-cultura 120 jug. oat.
30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase
Fără rădăcina

AVIS IMPORTANT!
Aduc la cunoștința On. Dame din loc și din împrejurimea Brașovului, că m'am reintors din voiajiu de toamnă din streinătate și **am adus un mare asortiment de PĂLĂRII** de Dame, Domnișoare și de Copii pentru sezonul de toamnă și eamnă.
Asortiment bogat de Modele din VIENA și PARIS se găsesce tot-deauna în magazinul meu. **Pălării vechi** preluerez după moda cea mai nouă și cu prețuri foarte moderate.
Asemenea se primesc în salonul meu orice comandă precum: **ROCHII, BLUZE, COSTUME** de DAME și de COPII de cusut precum **Rochii și pălării de doliu** se efectuează în 24 de oare cu prețuri foarte reduse.
Rog Onoratele Dame a-mi da tot sprijinul Dumniilor.
Cu toată stima
ROSA WEISS,
Strada Porții Nr. 16. Etagiul I.
[3002,8-10.]

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Vindecă și inviorează
Nu e mijloc secret. pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țințuri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțămire intențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.
Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndecesebi
Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte siabă.
Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.